

Број/Број: 01/6-50-3-6-7/21

Sarajevo, 29.3.2021.

**IZVJEŠĆE O RADU POVJERENSTVA ZA OSTVARIVANJE
RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA ZASTUPNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE**

ZA 2020. GODINU

Sarajevo, siječanj, 2021.

SADRŽAJ

POGLAVLJE 1. UVODNI DIO	3
POGLAVLJE 2. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA POVJERENSTVA	4
2.1. Tematska sjednica u organizaciji Povjerenstva	5
2.2. Obuke i ostali sastanci na kojima su sudjelovali članovi Povjerenstva	7
2.3. Izrada publikacija.....	8
POGLAVLJE 3. SAŽETAK	9
PRILOG: Pregled sjednica Povjerenstva s točkama dnevnog reda	10
Zaključci Povjerenstva.....	12

Na temelju članka 32. stavka (2) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 79/14), Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 7. sjednici, održanoj 2021. godine, usvojilo je

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2020. GODINU

POGLAVLJE 1. UVODNI DIO

Nadležnosti Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) utvrđene su člankom 49. Poslovnika Zastupničkog doma, kojim je propisano da Povjerenstvo razmatra pitanja koja se odnose na:

- ostvarivanje ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, naročito u vezi s unaprjeđivanjem statusa žena u Bosni i Hercegovini;
- poticanje aktivnosti u institucijama BiH na provedbi Platforme za djelovanje Pekinške deklaracije (Četvrta svjetska konferencija o ženama, 1995.) u 12 kritičkih sfera;
- poticanje i koordinaciju aktivnosti s entitetskim parlamentima i Skupštinom Brčko Distrikta BiH na unaprjeđenju statusa žena i provedbi Platforme za djelovanje Pekinške deklaracije;
- razmatranje predloženih zakona i drugih propisa sa stanovišta ravnopravnosti spolova i sprječavanja diskriminacije žena;
- razmatranje prijedloga dokumenata i izvješća institucija BiH koji se odnose na ostvarivanje ravnopravnosti spolova i provedbu Platforme za djelovanje Pekinške deklaracije u cijelosti, odnosno po pojedinim područjima;

- razmatranje pripreme za sudjelovanje izaslanstava Bosne i Hercegovine na međunarodnim skupovima kada se razmatra provedba Pekinške deklaracije (UN, Vijeće za regionalnu suradnju – RCC i sl.)
- druga pitanja u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova.

POGLAVLJE 2. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA POVJERENSTVA

U 2020. godini Povjerenstvo je održalo četiri redovne sjednice s ukupno 18 točaka dnevnog reda, kako slijedi:

<i>Broj i nadnevak održavanja sjednice</i>	<i>Broj razmatranih točaka dnevnog reda</i>	<i>Broj i ime članova nazočnih sjednici Povjerenstva</i>	<i>Broj i ime članova koji nisu nazočili sjednici Povjerenstva</i>
3. sjednica 3.2.2020.	5	8 Adil Osmanović, Vlatko Glavaš., Mirjana Marinković – Lepić, Aida Baručija, Nada Mladina, Ljubica Miljanović, Jasmin Emrić, Damir Arnaut	1 Snježana Novaković – Bursać
4. sjednica 6.7.2020.	3	7 Adil Osmanović, Snježana Novaković – Bursać, Mirjana Marinković – Lepić, Aida Baručija, Nada Mladina, Jasmin Emrić, Damir Arnaut	2 Ljubica Miljanović, Vlatko Glavaš
5. sjednica 22.7.2020.	4	6 Adil Osmanović, Snježana Novaković – Bursać, Vlatko Glavaš, Aida Baručija, Jasmin Emrić, Damir Arnaut	3 Ljubica Miljanović. Nada Mladina, Mirjana Marinković - Lepić
6. sjednica 14.9.2020.	6	9 Adil Osmanović, Snježana Novaković – Bursać, Vlatko Glavaš, Mirjana Marinković – Lepić, Aida Baručija, Nada Mladina,	0

		Ljubica Miljanović, Jasmin Emrić, Damir Arnaut	
Ukupan broj sjednica: 4	Ukupan broj razmatranih točaka: 18	Prosjek nazočnosti: 83,5 %	Prosjek izočnosti: 16,5 %

Osim redovitih sjednica, Povjerenstvo je organiziralo i jednu tematsku sjednicu, o kojoj će biti više riječi u sljedećem dijelu.

2.1. Tematska sjednica u organizaciji Povjerenstva

Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u suradnji s Agencijom za ravnopravnost spolova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i uz potporu UN-ovih organizacija UNDP i UN Women, organiziralo je tematsku sjednicu pod nazivom „Analiza rezultata lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini 2020. godine kroz rodnu perspektivu“, a u sklopu projekta „Žene na izborima u BiH“. Tematska sjednica održana 22.12.2020.godine uz slijedeći

DNEVNI RED

10:00-10:15	Otvaranje tematske sjednice - <i>Gđa. Marina Riđić, moderatorica tematske sjednice</i> Uvodna obraćanja - <i>Nj.E. Johanna Strömquist, Ambasadorica Švedske u BiH</i> - <i>Gđa. Steliana Nedera, rezidentna predstavница UNDP</i> - <i>Gdin. David Saunders, predstavnik UN Women</i>
10:15-10:30	Osvrt na rezultate lokalnih izbora u BiH 2020. godine kroz rodnu perspektivu i predstavljanje prioriteta za buduće razdoblje • <i>Gdin. Adil Osmanović, Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH</i>
10:30-10:45	Korijenski uzroci loše zastupljenosti žena u političkim procesima i mjestima odlučivanja u BiH – predstavljanje rezultata najnovijeg istraživanja Agencije • <i>Gđa. Samra Filipović-Hadžiabdić, Agencija za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH</i>
10:45-11:00	Rodna perspektiva Lokalnih izbora 2020. godine – pregled sudjelovanja žena • <i>Gdin. Suad Arnautović, Središnje izborno povjerenstvo BiH</i>
11:00-12:00	Od kandidacijske liste do odlučivanja u lokalnoj zajednici – panel diskusija sa kandidatkinjama - <i>Gđa. Ira Adilagić (Sarajevo, Centar) Naša Stranka</i> - <i>Gđa. Olivera Đeorđić Nedić (Doboj) PDP</i> - <i>Gđa. Dušica Runić (Drvar) SNSD</i>

	- <i>Gđa. Almedina Zukorlić Pašalić (Sarajevo, Stari Grad) Narod i pravda</i> - <i>Gđa. Alisa Ramić Dudić (Tešanj) SBB</i> - <i>Gđa. Gordana Vidović (Modriča) Seljačka stranka</i> - <i>Gđa. Milica Šukalo (Gradiška) SDS</i> - <i>Gđa. Aida Pašić (Cazin) SDA</i> - <i>Gđa. Amna Popovac (Mostar) Platforma za progres</i> - <i>Gđa. Mirjana Džajić (Ljubuški) HDZ BiH</i>
12:00-12:30	Pauza za kavu
12:30-12:45	„Žene na izborima u BiH“ – izgradnja kapaciteta i savezništva za žene u politici • <i>Gđa. Lejla Ramić-Mesihović, UNDP</i> • <i>Gđa. Edita Miftari, UN Women</i>
12:45-13:00	Jednake šanse za žene i muškarce – predizborna kampanja i vidljivost kandidatkinja u javnom prostoru • <i>Gđa. Jadranka Miličević, Ženska mreža BiH</i>
13:00-13:15	„Više od kvote“ i „Ja glasam za ženu“ – rezultati programa koji zagovaraju veće sudjelovanje žena na mjestima odlučivanja • <i>Gđa. Nermina Voloder, Westminster fondacija za demokraciju</i>
13:15-13:40	Diskusija
13:40-14:00	Prijedlozi zaključaka i preporuka za usvajanje od strane Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH i zatvaranje tematske sjednice

Tematska sjednica je rezultirala nekolicinom zaključaka a najistaknutiji su:

1. Povećano je sudjelovanje žena u političkom životu u BiH, ali nedovoljno.
2. Potrebna je veća finansijska potpora ženama u politici (i u kućanstvu).
3. Potrebna veća potpora medija u promoviranju žena u politici – tijekom izbora ali i inače.
4. Potrebna je veća potpora ženama unutar političkih stranaka / potrebna je veća vidljivost žena unutar stranaka / potrebno je ići dalje od deklarativne potpore.
5. Muškarci u politici se moraju više zalagati za svoje kolegice dok žene trebaju biti potpora jedna drugoj.
6. Zakon je glavni mehanizam postizanja rodne ravnopravnosti i potrebno je uskladiti Zakon o ravnopravnosti spolova na svim razinama vlasti u BiH.

2.2. Obuke i ostali sastanci na kojima su sudjelovali članice i članovi Povjerenstva

- **Obuka pod nazivom „Provođenje prethodne (ex ante) i naknadne (ex post) procjene utjecaja u pogledu ravnopravnosti spolova“, održana 24. veljače 2020. godine, Hotel Courtyard by Marriott, Sarajevo.**

Obuku su organizirali UNDP i UN Women u suradnji s Agencijom za ravnopravnost spolova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.

- **Konzultativni sastanak UNDP i UN Women sa članovima i članicama Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održan je 1. listopada 2020. god. putem Zoom platforme uz slijedeći**

Dnevni red:

1. Uvod u projekat „Žene na izborima u BiH“ i pregled aktivnosti na izgradnji kapaciteta projektnih partnera;
2. Rasprava o prioritetima Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova, Orijentacionom radnom planu za 2020. godinu i mogućnostima za potporu kroz projekat „Žene na izborima u BiH“;
3. Zaključci sastanka i naredni koraci.

Kao zaključak gore navedenih konzultacija dogovorene su slijedeće aktivnosti:

- Organiziranje stručnih konzultacija sa članicama i članovima Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova koje bi uključile sljedeće:
 - a) Orijentaciona sesija sa Agencijom za ravnopravnost spolova BiH,
 - b) Validacija alata izrađenih u okviru projekta za podršku izgradnji kapaciteta Povjerenstva,
 - c) Izrada komunikacijske strategije Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova.
- **Orijentaciona sesija i stručne konzultacije sa članicama i članovima Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, 19.-20. studeni 2020. godine. Hotel Termag, Jahorina.**

Agencija za ravnopravnost spolova Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u suradnji s projektom „Žene na izborima u Bosni i Hercegovini“, koji financira Švedska Vlada, a implementira UNDP uz stručnu potporu UN Women, organizirala je dvodnevni sastanak sa članovima Povjerenstva s ciljem predstavljanja pravnog i institucionalnog okvira za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u BiH, aktivnosti Agencije za ravnopravnost spolova, te diskusijom o budućim zajedničkim aktivnostima sa Povjerenstvom. Poseban naglasak je bio na teme rodno odgovornog parlamentarnog djelovanja u svezi s pandemijom COVID-19, te izgradnji kapaciteta Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova ZD PS BiH u okviru projekta „Žene na izborima u BiH“.

2.3. Izrada publikacija

Članice i članovi Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova su svojim komentarima i sugestijama sudjelovali u izradi Komunikacijske strategije Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova čija je autorica Nađa Lutvikadić – Fočo. Izlazak ove publikacije se očekuje u 2021. godini. Publikacija je nastala kao rezultat suradnje PORS-a s UN- ovim organizacijama UNDP i UN Women kao i Agencijom za ravnopravnost spolova MLJPI BiH a uz finansijsku potporu Vlade Švedske a sve u sklopu projekta „Žene na izborima u BiH“.

POGLAVLJE 3. SAŽETAK

Bitno je naglasiti da su višegodišnji strateški partneri, s kojima je Povjerenstvo i tijekom protekle godine najviše surađivalo,; Agencija za ravnopravnost spolova BiH, *UN Women*, UNDP, Westminster fondacija za demokraciju, OESS te brojne nevladine organizacije.

Povjerenstvo se kroz proteklu 2020. godinu, na koju se ovo izvješće i odnosi, susrelo s nizom probleme prouzročenih pandemijom COVID-19 pa su otkazane različite aktivnosti zbog uvedenih epidemioloških mjera ili su realizirane ali ne u mjeri i na način kako su planirane. Planirana konferencija povodom Međunarodnog Dana žena je otkazana kao i drugi načini obilježavanja značajnih datuma za ravnopravnost spolova. Neke od planiranih aktivnosti se prenose u 2021. godinu.

Članica Povjerenstva gđa. Snježana Novaković- Bursać je imenovana u Radnu grupu za izradu Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, iz nadležnog Povjerenstva;

PRILOG: Pregled sjednica Povjerenstva u 2020. godini s točkama dnevnog reda i Zaključci koje je donijelo Povjerenstvo:

➤ **3. sjednica, 3.2.2020. god.**

Dnevni red:

1. Usvajanje Zapisnika 2. sjednice Povjerenstva;
2. Razmatranje Izvješća o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2017. godinu;
3. Razmatranje Izvješća o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2018. godinu;
4. Usvajanje Izvješća o radu Povjerenstva za 2019. godinu;
5. Tekuća pitanja:
 - a) Poziv na obuku: „Provođenje prethodne (ex ante) i naknadne (ex post) procjene utjecaja u pogledu ravnopravnosti spolova.

➤ **4. sjednica, 6.7.2020. god.**

Dnevni red:

1. Usvajanje Zapisnika 3. sjednice Povjerenstva;
2. Razmatranje pitanja poput povećanog nasilja nad ženama u BiH;
3. Tekuća pitanja.

➤ **5. sjednica, 22.7.2020.god.**

Dnevni red:

1. Usvajanje Zapisnika 4. sjednice Povjerenstva;
2. Izvješće rukovodstva Povjerenstva o nastojanju za postizanje suglasnosti o prijedlogu člana Povjerenstva Damira Arnauta za uvrštavanje nove točke u dnevni red 4. sjednice Povjerenstva koja glasi: **Rekonstrukcija rukovodstva Povjerenstva**;
3. Informacija o zaključnim zapažanjima i prioritetnim preporukama UN-ovog Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena;
4. Tekuća pitanja.

➤ **6. sjednica, 14.9.2020. god.**

Dnevni red:

1. Usvajanje Zapisnika 5. sjednice Povjerenstva;
2. Izvješće o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2019. godinu;
3. Informacija o stanju nasilja nad ženama/ u obitelji od MUP-a Federacije BiH, MUP-a Republike Srpske i Policije Brčko distrikta prema Zaključku s 4. sjednice Povjerenstva održane 6.7.2020.godine;
4. Izvješće o realizaciji Plana interventnih mjera Agencije za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, prema Zaključku s 4. sjednice Povjerenstva održane 6.7.2020. godine;
5. Imenovanje člana u Radnu grupu za izradu Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini iz nadležnog Povjerenstva;
6. Tekuća pitanja.

ZAKLJUČCI POVJERENSTVA u 2020. godini:

Zaključci s 4. sjednice Povjerenstva:

Zaključak br. 1: „Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH traži od Gender centra Federacije BiH i Gender centra RS-a mjesečna izvješća o stanju nasilja u obitelji, s posebnim osvrtom na stanje za vrijeme trajanja pandemije COVID-19.“

Zaključak br.2: „Traži se od Agencije za ravnopravnost spolova BiH da u roku od 15 dana dostavi temeljito i opsežno izvješće o Informaciji i realizaciji plana interventnih mjera po pitanju nasilja nad ženama i djecom u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na stanje za vrijeme trajanja pandemije COVID-19.“

Zaključak br.3: “ Traži se od Federalnog Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske i Policije Brčko distrikta BiH da u roku od 15 dana dostave statističke podatke o nasilju nad ženama od ožujka 2020.do danas i usporedne podatke o stanju u istom razdoblju za 2018. i 2019. godinu.”

Zaključak br.4: „Traži se od članova Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova da dostave svoje prijedloge tajnici Povjerenstva radi revidiranja i dopune Plana rada za 2020. godinu.“

Zaključak s 6. sjednice Povjerenstva:

„Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH traži od Vijeća ministara BiH da sastav Vijeća ministara uskladi sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i to na način da manje zastupljeni spol bude zastupljen s minimalno 40%“

PREDSJEDATELJ POVJERENSTVA

Adil Osmanović